

Medieansvar og pressenævn

Oplæg af Mogens Blicher Bjerregård, formand for Dansk Journalistforbund

Nøgleordet for hele diskussionen op til og med høringen i dag er som jeg ser det: troværdighed. Vi kan have nok så god selvregulering, nok så gode medier, nok så fornuftig lovgivning, men hvis befolkningen ikke mener, at medierne er troværdige, så skal vi komme med bud på, hvad der skal ske for at rykke afgørende på troværdighedsbarometret.

I Dansk Journalistforbund er vi af den grundlæggende opfattelse, at medieansvarsloven i sin helhed fungerer som den skal, fordi den underbygger selvreguleringen af medierne.

Man kunne anfægte, at online medierne ikke er reflekteret i loven, men i paragraf 1, stk. 3 fremgår det, at det er muligt at løse dette ved, at det enkelte medie tilmelder sig Pressenævnet. Forskellen er alene, at onlinemedier ikke pr. automatik er omfattet af loven og dermed Pressenævnet, selv om det kunne være ønskeligt.

Ingen kan være i tvivl om, at DJ bakker fuldt ud op om selvreguleringen og den lovgivning, der ligger bag. Jeg vil derfor gå direkte til de overvejelser, Retsudvalget og Kulturdvalget gør sig i beretningen om medieansvar og dernæst til konkrete forslag:

1. Oprejsning til krænkede: Jeg er overbevist om, at mere synlighed og en tydeligere rensning af den krænkede kan klares gennem en forbedret kommunikation af kendelserne.
2. Bøder: Et klart nej. Det er en sammenblanding af domstolene og et nævn som Pressenævnet. Lad være med at ændre på det system, at domstolene med alt hvad dertil hører af vidner, advokater og tid m.m. frikender eller idømmer straf og erstatninger, mens Pressenævnet i sine afgørelser væsentlig hurtigere kan udtale kritik for overtrædelse af god presseskik og pålægge et medie at bringe et genmæle.
3. Klagefristen: Grundlæggende er der ikke noget i vejen for, at den kan være længere. Det kunne så være en ide at indhente erfaringer fra andre lande. Norge har for eksempel en frist på 6 måneder, men langt hovedparten af klagerne modtages inden for de første par måneder, så her giver en længere frist ikke nødvendigvis en masse ekstra sager.
4. Klageadgangen: Afvisninger med henvisning til manglende retlig interesse har været stigende. Her er det vigtigt at huske, at en krænket part har mulighed for at klage via fuldmagt. Det kunne så tale for at gøre mere ud af dette.
5. Egen drift: Pressenævnet har hidtil været meget tilbageholdende med at tage sager op af egen drift. Jeg synes godt, vi kan sende det signal, at det kan ske ved for eksempel at få taget stilling til principielle spørgsmål.
6. Erstatning: Spørgsmålet om erstatning må høre hjemme hos domstolene.

På den baggrund kommer jeg til mine forslag:

1. Som jeg har påpeget meget tidligt i hele denne debat, skal Pressenævnet ansætte en journalist til at varetage formidlingsopgaverne af såvel kendelser som anden offentlig omtale.
 - a. Kendelserne kan få en formidlingsmæssig bearbejdning med overskrift og opsætning, der gør det tydeligere for læserne, at mediet har begået en fejl, og at der er krænkede personer, som bør renses.
 - b. Man kunne også forestille sig, at Pressenævnet med en formidler ansat kunne være anderledes udfarende i medierne omkring etiske spørgsmål og principielle afgørelser, som kan få konsekvenser for fremtidig journalistik. En sådan form for synlighedsarbejde kunne være med til at give Pressenævnet et mere retfærdigt omdømme og sikre dets kendskab i befolkningen.
2. Pressenævnet bør komme med en juridisk og politisk bedømmelse af, hvordan der kan arbejdes mere pragmatisk med de tidsfrister, der i dag er beskrevet i medieansvarsloven.
3. I helt særlige sager kunne Pressenævnet godt tage sager op af egen drift, som der også er lovhjemmel til. Jeg kan nævne Tripple A-sagen som en af de oplagte. Den blev rent faktisk taget op af radio- og tv-nævnet, hvilket efter min vurdering var en forkert instans. – Metoden til at tage sager op kunne eksempelvis være, at det enkelte pressenævnmedlem kan bede om det, men så samtidig være inhabil, når sagen behandles.
4. Det skal gøres endnu mere tydeligt, at en krænket part godt kan klage pr. fuldmagt, og det skal undersøges, om der kan tilvejebringes mere hjælp til det.
5. De vejledende regler for god presseskik skal gennem et grundigt serviceeftersyn. Jeg vil helt konkret foreslå, at vi i Dansk Journalistforbund og Danske Medier snarest sætter os sammen og lægger en plan for, hvordan vi bedst kan håndtere et serviceeftersyn. Måske skulle vi love hinanden at gøre det med jævne mellemrum. Det er der to fordele ved: Dels sikrer vi, at indholdet er tidssvarende, og dels er sådan et serviceeftersyn med til at synliggøre over for alle, at vi har sådan et regelsæt.

Etiske regler skal ind under huden hos journalister og redaktører, og det kræver et medejerskab. Med de nugældende regler helt tilbage fra 1990 er det altså begrænset, hvor mange der i dag oplever et stærkt medejerskab af de vejledende regler for god presseskik. – Alene den diskussion kan vise sig afgørende for at øge troværdigheden. – og det er jo det, det hele handler om.
6. Som det sjette og sidste punkt vil jeg anbefale, at flere medier finder en form til selvjustits, sådan som eksempelvis DR og Politiken har gjort det. Gør det til en del af mediet og dets troværdighed, at der finder en transparent selvjustits sted.

Med disse forslag kan vi gøre meget uden at pille ved lovgivningen.